بسم الله الرحمن الرحيم

د بخښونکي ډېر مهربان خدای په نامه

قَالَ اللهُ تَعَالی:

﴿إِنَّمَا يُرِيدُ ٱللَّهُ لِيُذۡهِبَ عَنكُمُ ٱلرِّجۡسَ أَهۡلَ ٱلۡبَيۡتِ وَيُطَهِّرَكُمۡ تَطۡهِيرًا﴾

سوره الأحزاب: ۳۳

پاک الله فرمايي:

"بيشکه الله تعالی غواړي چې اي د (رسول) اهلبيتو عليهم السلام له تا سو نه دې هر قسمه پليتي لرې وساتي او تاسو داسې پاک او صاف کړي لکه څنګه چې د پاکۍ حق دے."

پـه مړې ژړا

قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله:

«إني تاركٌ فيكُمُ الثَقلين: كتاب الله، وعترتي أهلَ بيتي، ما إن تمسكتُم بهما لن تضلوا أبداً وأنَّهُما لَن يَفترِقا حتّى يردا عَليَّ الحوضَ».

رسول الله صلى الله عليه وآله وفرمايل:

زهٔ تاسو ته دوه درانه او ارزښتناک څيزونه پرېږدم: يو د خدای کتاب (قران) او بل زما اهلبيت، که چيرې په دې دوو مو منګولې ولګولې نو هيڅ کله به له ما وروسته بې لارې نه شئ، او دا دوه به يو له بله جدا کيږي نه تر دې چې د حوض (کوثر) په غاړه ما ته راورسيږي.

(صحيح مسلم، ۷ ټوک، ۱۲۲ مخ، سنن دارمي، ۲ ټوک، ۴۳۲ مخ، مسند احمد، ۳ ټوک، ۱۴، ۱۷، ۲۶او ۵۹ مخونه، ۴ ټوک، ۳۶۶ او ۳۷۱ مخونه، ۵ ټوک، ۱۸۲ مخ، مستدرك حاکم، ۳ ټوک، ۱۰۹، ۱۴۸ او ۵۳۳ مخونه، او داسې نور کتابونه....)

په مړي ژړا

ليکوال:
علامه سيد مرتضیٰ عسکري

مترجم:
سرفراز علي مهدي

د اهل بيتو نړيواله ټولنه

نام کتاب: علی مائدة الکتاب والسنة جلد۱، البکاء علی المیت

نویسنده: سید مرتضیٰ عسکري

تهیه کننده: مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام - اداره ترجمه

مترجم: سرفراز علي مهدي

زبان ترجمه: پشتو

د کتاب نوم:

په مړي ژړا

ليکوال: علامه سيد مرتضیٰ عسکري

تيارونکې: د اهلبيتود نړيوالې ټولنې د ژباړې څانګه

ژباړه او کمپوز: سرفراز علي ايم اے عربي

تصحيح: انور شاهين خانخېل

وروستۍ کتنه: ډاکټر عبدالرحيم دراني

صفحه بندي: فاطمه ګلزار

چاپ نېټه: ۱۴۳۷هـ ق (بمطابق ۲۰۱٦م)

دچاپ وار: وړومبی

شمېر: ۲۰۰۰

چاپ خانه: اسراء

خپرونکې: د اهلبېتو نړيواله ټولنه

ISBN: ۹۷۸-۹٦٤-٥۲۹-۰

www.ahl-ul-bayt.org
info@ahl-ul-bayt

لړلیک

د ټولنې څو خبرې ۱۱
سریزه ۱۵
په مړي ژړا ۱۹
۱- د سعد بن عباده په بیماري او ناروغۍ د پیغمبر اکرمﷺ ژړا ۱۹
۲- په خپل زوی ابراهیم باندې د پیغمبر اکرمﷺ ژړا ۲۰
۳- په خپل نمسي د پیغمبر اکرمﷺ ژړا ۲۳
۴- په خپل ګران تره حمزه (بزرګوار) باندې د پیغمبر اکرمﷺ ژړا ۲۴
۵- د موته جنګ په شهیدانو د پیغمبر اکرمﷺ ژړا ۲۶
۶- په حضرت جعفر بن ابی طالب باندې د پیغمبر اکرمﷺ ژړا ۲۷
۷- د خپلې مور آمنه بي بي په مزار د پیغمبر اکرمﷺ ژړا ۲۸
۱- د ام الفضل حدیث ۳۰
۲- د بي بي زینب بنت جحش روایت ۳۲
۳- د بي بي عائشې روایت ۳۴

د ټولنې څو خبرې

بسم الله الرحمن الرحیم

هغه ګران بيه ميراث چې د خدای د ګران رسولﷺ پاکو اهلبيتو علیهم السلام له ځانه وروسته پرېښې دی او د هغوی لارويانو هغه له ورکړېدو څخه ساتلی دی د دين يوه کامله بېلګه او نمونه ده چې د اسلامي علومو بېلا بېلې څانګې لري. او د علم ډېر تږي يې له دې چينې خړوب کړي دي. او داسې عالمان او پوهان يې اسلامي امت ته ورکړي دي چې د اهلبيتو علیهم السلام د علمونو په رڼا کښې په اسلام باندې د بېلا بېلو سوالونو، شبهو او فکري بې لارېتوبونو ځواب ورکړي، او په تېرو شويو پيړيو کښې يې د سوالونو د ټولو نه ښه ځوابونه ورکړي او د مشکلاتو حل لارې يې ښودلې دي.

د اهلبيتو علیهم السلام نړيوالې ټولنې - د دې لپاره چې دا ذمه واري يې اخېستې ده - د رسالت له حريمه او له حقو

اعتقاداتو څخه دفاع ته وړاندې شوې ده. هغه حقیقتونه چې د بیلا بیلو فرقو، مذهبونو او اسلام مخالفو خلقو همیشه د هغې په مخالفت کښې کوشش کړے دے. د اهلبیتو علیهم السلام نړیواله ټولنه په پاکه لاره کښې، ځان د اهلبیتو علیهم السلام له رینښتینو لارویانو او شاګردانو څخه ګڼي، هغه شاګردان چې همېشه د تهمتونو او تورونو لرې کولو ته تیار وي او دا کوشش کوي چې په هره زمانه کښې د زمانې د غوښتنو مطابق د دې جنګ په وړومبي سر کښې پاتې شي.

هغه تجربې چې په دې حقله د اهلبیتو علیهم السلام د مکتب د پوهانو په کتابونو کښې ذخیره شوې او راټولې شوې دي، مثال یې نه ملاوېږي. ځکه چې دا تجربې او دلیلونه چې ټول له عقل سره سم او له بې ځایه تعصبه پاک دي، متخصصان، پوهان او عاقلان داسې مخاطب کوي چې د هغوي عقل او پاک فطرت دا دلیلونه ومني او قبول یې کړي.

د اهلبیتو علیهم السلام نړیوالې ټولنې دا کوشش کړے دے چې د دې تجربو نوے ټوک، د دې زمانې د محققانو، لیکوالانو او د

هغو کسانو چې د اهلبیتوعليهم السلام مکتب یې قبول کړے دے، کتابونه چاپ کړي او د حقیقت د چینې تږو ته یې وړاندې کړي.

دې غونډې د شیعه ؤ د تېر شویو عالمانو لیکل شوي کتابونه او تحقیقات هم چاپ کړي دي چې دا کتابونه به هم د حقیقت د لټوونکو لپاره د یوې خوږې چینې په شان وي، او په دې زمانه کښې چې عقل په تکامل او پوره کېدو دے د اهلبېتوعليهم السلام هغو حقیقتونو ته چې د نړیوالو لپاره یې د تحفې په څېر پرېښودي دي غوږ کیږدي.

هیله لرو چې د دې ټولنې د کتابونو لوستوونکي به مونږ له خپلو قیمتي وړاندیزونو او ښو نیوکو څخه خبر کړي.

هم دا رنګ ټولو مؤسسو، پوهانو او ژباړونکو ته بلنه ورکوو چې د ګران پېغمبرصلى الله عليه وآله د پاک دین په خپرولو کښې له مونږ سره مرسته وکړي.

له خدایه دا سوال کوو چې زمونږ دا وړوکے غونډې کوشش په خپلې درګاه کښې قبول او منظور کړي او د آخري امام

حضرت امام مهدي‌علیه‌السلام تر سیوري لاندې نور توفیق هم راکړي.

په دې ځای کښې مناسبه ګڼو چې د پښتو له قدرمن شاعر، لیکوال او محقق ښاغلي انور شاهین خانخېل څخه مننه وکړوو چې د دې کتاب په ترجمه کښې د مرستې او د تصحیح کار يې ترسره کړو او هم له هغو کسانو مننه کووچې د دې کتاب د چارو په پوره کېدو او سر ته رسولو کښې يې له مونږ سره مرسته کړې ده په تېره بیا هغه کسان چې د ترجمې په اداره کښې کوششونه کوي.

د اهلبېتو‌علیهم‌السلام د نړیوالې ټولنې ثقافتي څانګه

سریزه

د قران پاک او سنت په محور وحدت او یووالے

بسم اللّه الرّحمن الرّحیم

اَلْحَمْدُ لِلّهِ رَبِّ الْعالَمین، وَ الصَّلاةُ وَ السَّلامُ عَلی مُحَمَّد وَ آلِهِ الطّاهِرینَ وَ السَّلامُ عَلی اَصْحابِهِ الْبَرَرَةِ الْمَیامین.

مونږ ټول مسلمانان ترخپل مېنځ مشکلاتو او اختلافاتو له امله په خپلو کښې له یو بل سره په لانجو او جګړو اخته یوو او هم دا رنګ د اسلام دښمنانو له بهره له داسې لارې چې مونږ پرې نه پوهیږو، زمونږ وحدت او یووالے په تفرقه او زمونږ رعب او دبدبه یې په کمزورتیا بدله کړې ده، دومره اختلافات یې رامینځته کړل چې له مونږه یې د دفاع کولو طاقت هم واخېست او په مونږ باندې مسلط او واکمن شول حال دا چې پاک الله په قران پاک کښې فرمائي:

﴿وَأَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَلَا تَنَٰزَعُواْ فَتَفۡشَلُواْ وَتَذۡهَبَ رِيحُكُمۡ﴾؛ [۱]

"د پاک الله او د هغه د پیغمبرﷺ اطاعت وکړئ او یو بل سره جګړې مه کوئ ګنې کمزوري به شئ او ستاسو قدرت او رعب به لاړ شي!" هو:

﴿وَمَآ أَصَٰبَكُم مِّن مُّصِيبَةٖ فَبِمَا كَسَبَتۡ أَيۡدِيكُمۡ وَيَعۡفُواْ عَن كَثِيرٖ﴾ [۲]

"هر یو مصیبت او تکلیف چې درته دررسي نو دا ستاسو د عمل نتیجه او الله تعالی ډېر خلق بخښي هم!"

نو ښه به دا وي چې نن او بلکې هره ورځ باید قران او سنت ته ستانه او ببرته وګرځو او خپل وحدت او یووالے د قران او سنتو مطابق برابر کړو لکه څنګه چې پاک الله فرمائي:

---

۱. سوره انفال: ۴۶.
۲. سوره شورى: ۳۰.

﴿فَإِن تَنَٰزَعۡتُمۡ فِي شَيۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ﴾؛[۱]

که د یو شي په حقله په خپلو کښې لانجه وکړئ نو د هغهٔ د حکم په اړه خدا ے او د هغهٔ رسولﷺ ته مراجعه وکړئ.

مونږ هم، په دې بحثونو کښې قران او سنت ته مراجعه کړې ده او مونږ د اختلافي مسائلو لاربښونه او دليلونه له قران او سنت څخه اخلو چې له دې لارې د خدا ے پاک په فضل سره يو ځل بيا د مسلمانانو د وحدت او اتحاد سبب وګرځي.

هيله من يم چې اسلامي عالمان، پوهان او متفکران به هم په دې ډګر کښې له مونږ سره ملګرتيا او تعاون وکړي او خپل نظريات او راې به مونږ ته راوليږي چې په نتيجه کښې يې د مسلمانانو وحدت او يووالے زيات ټينګ شي.

سيد مرتضىٰ عسکري

۱. سوره نساء: **۵۹**.

په مړي ژړا

په مړي ژړا کول

الف- هغه روایتونه چې فرمائي: پېغمبراکرمﷺ په مړي ژړېدۀ او نور يې هم دغه کار ته هڅول

١- د سعد بن عباده په بیماري او ناروغۍ د پېغمبراکرمﷺ ژړا

په صحیح مسلم کتاب کښې له عبد الله بن عمر څخه روایت دے چې وې ویل: «سعد بن عباده ناجوړه شو او رسول اکرمﷺ، سره د عبدالرحمان بن عوف، سعد بن ابی وقاص او عبداللّٰه بن مسعود د هغه پوښتنې لپاره د هغه کور ته ورغلل کله چې يې هغه ولید نو هغه بې هوشه ؤ، پېغمبراکرمﷺ وفرمایل ایا دې په حق رسیدلے دے؟ وویل شول نه اے د خداے رسوله! پېغمبراکرمﷺ په ژړا شو خلقو هم کله چې هغه حضرت په ژړا ولیدۀ نو هغوي هم

په ژړا شول، وې فرمايل ايا نه وينئ چې خدا ے په هغه چا عذاب نه نازلوي ځوک چې زمونږ د ورور لپاره وژاړي او هم دا رنګ د مومن ورور په غم کښې د غمجن کس په زړۀ هم عذاب نه نازلوي، خو د دې په خاطر يې – خپلې ژبې ته يې اشاره وکړه- يا عذاب کوي او يا يې بخښې.»[1]

۲- په خپل زوے ابراهيم باندې د پېغمبر اکرمﷺ ژړا

په صحيح بخاري، صحيح مسلم، سنن ابيداود او سنن ابن ماجه کتابونو کښې له انس بن مالك څخه روايت کوي چې وې ويل:[2]

د رسول د خدا ے خدمت ته ورغلم... د پېغمبراکرمﷺ زوے ابراهيم د ځنکندن په حال کښې ؤ. نو د هغه حضرت له مبارکو سترګو اوښکې روانې شوې نو عبدالرحمان بن

۱. صحيح مسلم، ټوک ۲، مخ ۲۳۲، کتاب الجنائز، باب ۲.
۲. دا عبارت له صحيح بخاري دی.

عوف و ویل: اے د خدا ے رسوله! ایا تهٔ هم ژاړې؟ وې فرمایل: «د عوف زویه! دا رحمت دے» او بیا یې ورزیاته کړه او وې فرمایل: [ایا په سمه نهٔ وینې] «سترګې مو ژړیدونکې او زړهٔ مو غمجن دے خو د خدا ے له رضا نه بغیر بل څه په ژبه نهٔ راوړم. (بیا یې وفرمایل) اے ابراهیمه! په رښتیا چې مونږ ستا په جدائۍ سره ډیر غمجن یوو.»[1]

دا روایت په سنن ابن ماجه کښې په دا ډول دے:

انس بن مالك وائې: کله چې د ګران رسولﷺ زوے ابراهیم په حق ورسیدهٔ، نو پېغمبر اکرمﷺ حاضرو کسانو ته وفرمایل: «هغه په کفن کښې تر هغې مه پټوئ [چې د آخري ځل لپاره] د هغه دیدار وکړم.» بیا یې سر ته ورغے هغه ته یې سترګې غړولې او ورته ټیټ شو حال دا چې ژړیدهٔ.[2]

---

۱. صحیح مسلم، ټوک ۴، مخ ۱۸۰۸، کتاب الصبیان؛ سنن ابي‌داود، ټوک ۳، مخ ۱۹۳، باب البکاء علی المیت؛ سنن ابن ماجه، ټوک ۱، مخ ۵۰۷؛ صحیح بخاري، ټوک ۱، مخ ۱۵۸.
۲. سنن ابن ماجه، ټوک ۱، مخ ۴۷۳، کتاب الجنائز.

په سنن ترمذي کښې راغلي دي چې:

جابربن عبدالله انصاري وائي: پېغمبراکرمﷺ د عبدالرحمان بن عوف لاس ونيوۀ او له هغۀ سره د خپل زوی ابراهيم سر ته راغے او هغه (ابراهيم) يې، چې د ځنکندن په حال کښې ؤ ونيوۀ او له ځان سره يې غاړه باسۀ او په ژړا شو. عبدالرحمان بن عوف وويل: آيا ژړاکوې؟ مګر تۀ هغه کس نۀ يې چې مونږ ته دې ويل چې ژړا مۀ کوئ؟ وې فرمايل: «نه،زۀ د ژړا کوونکو له دوو ډلو چې کم عقل او ساده دي چې په خپل کار سره د ګناه ارتکاب کوي منعې کوم يوه هغه ډله چې د مصيبت او غم په وخت خپل مخونه راشوکوي او ګريوانونه شلوي او بل هغه کسان چې د مصيبت په وخت د شېطانانو خبرې په خوله راوړي.»[1]

۱. سنن ترمذي، ټوک ۴، مخ ۲۲۲، کتاب الجنائز، باب الرخصة فی البکاء علی الميت. دا حديث د سني حديث پيژندونکو عالمانو په نزد حسن حديث دے.

۳- په خپل نمسي د پېغمبراکرمﷺ ژړا

په صحيح بخاري، صحيح مسلم، سنن ابی‌داود او سنن نسائي کښې روايت شوے دے چې: د پېغمبراکرمﷺ لور بي بي هغه حضرت ته پېغام ولېږهٔ چې: زمونږ کور ته راشه چې زما زوے د مرګ کېدو په حال کښې دے. پېغمبراکرمﷺ پاڅېد او سره د سعد بن عباده او خپلو څو نورو اصحابو د هغهٔ پوښتنې ته ورغلل. ماشوم چې سا يې اخېسته او مرګ حاله ؤ د هغه بزرګوار مخې ته يې راوړهٔ. د پېغمبراکرمﷺ سترګې له اوښکو ډکې شوې او څو څاڅکي اوښکې يې وغورځېدې. سعد بن عباده وويل: اے د خدا‌ے رسوله! دا څه وينم؟ وې فرمايل: «دا رحمت او د زړهٔ سوز دے چې الله تعالیٰ د خپلو بندګانو په زړونو کښې اچولې دے او پاک الله يوازې په خپلو مهربانو بندګانو باندې رحمت نازلوي او يوازې هغوي بخښي.»[1]

---

۱. صحيح بخاري، کتاب الجنائز، باب قول النبيﷺ: «يعذب الميت ببعض بکاء اهله عليه.» کتاب المرضی، باب عبادة

۴- په خپل ګران ترهٔ حمزه (بزرګوار) باندې د پېغمبراکرمﷺ ژړا

په طبقات ابن سعد، مغازي واقدي، مسند احمد بن حنبل او په نورو سني کتابونو کښې روايت شوے دے چې: پېغمبراکرمﷺ د اُحُد له غزا وروسته چې کله د انصارو له کورنو يې د ژړا اواز واوريدهٔ چې په خپلو مړو ژړيدل، نو د هغه حضرت مبارکې سترګې هم له اوښکو ډکې شوې او وژړيدهٔ او وې فرمايل: «زما د ګران ترهٔ حمزه څوک نيشته چې وربانديې وژاړي.» سعد بن معاذ چې کله د

الصبيان، ټوک ۴، مخونه ۳ او ۱۹۱؛ کتاب التوحيد، باب ان رحمة الله قريب من المحسنين؛ صحيح مسلم، کتاب الجنائز، باب البکاء علی الميت، ټوک ۲، مخ ۶۳۲، حديث ۱۱؛ سنن ابي داود، کتاب الجنائز، باب البکاء علی الميت، ټوک ۳، مخ ۱۹۳، حديث ۳۱۲۵؛ سنن النسائي، ټوک ۴، مخ ۲۲، کتاب الجنائز، باب الأمر بالاحتساب و الصبر؛ مسند احمد، ټوک ۵، مخونه ۲۰۲، ۲۰۴ او ۲۰۷.

پېغمبراکرم ﷺ دا خبره واورېده نو د بني عبدالاشهل قبيلې ښځو ته ورغے او هغوي ته يې وويل چې د حمزه د شهادت له امله [پېغمبر ته تسليت ووايئ او په حمزه باندې وژړېږئ]. هغوي چې دا کار وکړ نو پېغمبراکرم ﷺ د هغوي لپاره دعا وکړه او هغوي يې کورونو ته بېرته ستنې کړې. له دې پېښې وروسته به چې کله په انصارو کښې مړے وشو نو د انصارو ښځو به وړومبې په حضرت حمزه ژړا کوله او بيا به يې په خپلو مړو ژړا کوله.[1]

۱. دا روايت مو د حمزه بزرګوار د ژوند د حال په بيان کښې له طبقات ابن سعد، ټوک ۳، مخ ۱۱، چاپ دار صادر بيروت، ۱۳۷۷ هجرى مو راوړ. په دې حقله تفصيلي حديث په مغازى واقدى، ټوک ۱، مخ ۳۱۵ ـ ۳۱۷، کې راغلے دے. او همدارنګ په، امتاع الاسماع، ټوک ۱، مخ ۱۲۳؛ مسند احمد بن حنبل، ټوک ۲، مخ ۴۰؛ تاريخ طبرى، ټوک ۲، مخ ۵۳۲، چاپ مصر؛ سيره ابن هشام، ټوک ۳، مخ ۵۰؛ ابن عبد البر په استيعاب، او ابن اثير په اسد الغابه کښې بيان کړے دے، چې لنډيز يې د حمزه د ژوند د حال په بيانولو کښې راغلے دے.

۵- د موته جنګ په شهیدانو د پیغمبر اکرمﷺ ژړا

په صحیح بخاري کښې روایت شوے دے چې:

پېغمبراکرمﷺ [څرنګه] د زید، جعفر او ابن رواحه شهیدېدل، د هغوي د شهادت له خبر رارسیدو نه وړاندې خلقو ته بیان کړل او هغوي یې وستائل او وې فرمایل:

«زید بیرغ اوچت کړ او ژوبل شو او بیا شهیدشو! پس له هغهٔ جعفر بېرغ واخېست او هغه هم شهید شو! له دې وروسته ابن رواحه بېرغ ورپوهٔ او هغه هم شهید شو.» پېغمبراکرمﷺ په داسې حال کښې دا وېنا کوله چې له سترګو یې اوښکې روانې وې![1]

---

۱. صحیح بخاری، ټوک ۲، مخ ۲۰۴، کتاب فضائل الصحابة، باب مناقب خالد؛ البدایة و النهایة، ابن کثیر، ټوک ۴، مخ ۲۵۵؛ سنن الکبری، بیهقی، ټوک ۴، مخ ۷۰؛ انساب الاشراف،

۶- په حضرت جعفر بن ابی‌طالب باندې د پېغمبراکرمﷺ ژړا

په استيعاب، اسد الغابه، اصابه، تاريخ ابن اثير او هم داسې په نورو سني کتابونو کښې روايت شوے دے چې لنډيز يې داسې دے:

کله چې جعفر او د هغهٔ ملګري شهيدان شول نو پېغمبراکرمﷺ د هغوي کور ته ورغے، د هغوي بچيان يې راوغوښتل هغوي يې ښکل کړل [اله هغوي سره يې مينه وکړه] په داسې حال کښې چې د پېغمبراکرمﷺ له سترګو اوښکې جاري وې،.د حضرت جعفر مېرمن، بي بي اسماء وويل چې: زما مور او پلار له تا ځار شه اے د خدا ے ګران رسولهﷺ ته ولې ژاړې؟ آيا د جعفر او د هغهٔ ذ ملګرو څه خبر تاته رارسيدلے دے؟ وې فرمايل: «هو، هغوي نن شهيدان شول.» اسماء وويل: زهٔ پاڅيدم يوه چغه مې ووهله

ټوک ۲، مخ ۴۳؛ شرح ابن ابی‌الحديد په نهج البلاغة، ټوک ۱۵، مخ ۷۳ کښې.

او ښځې مې راټولې کړې د فاطمې بې بې کور ته ننوتم نو ومې ليدل چې هغه هم ژاړي او داسې وائې وائي زما ګرانه تره! کله چې پېغمبراکرمﷺ [داسې وليدل] وې فرمايل: په رښتيا چې ژړا کوونکي بايد داسې وژاړي لکه څنګه چې په جعفر ژړا کيږي.[۱]

۷- د خپلې مور آمنه بې بې په مزار د پېغمبر اکرمﷺ ژړا

په صحيح مسلم، مسند احمد، سنن ابي داود، نسائي او ابن ماجه کښې روايت راغلے دے چې:[۲]

۱. تاريخ ابن اثير، ټوک ۲، مخ ۹۰ او همداسې په هغو نورو کتابونو کښې چې په متن کښې ورته اشاره وشوه چې د جعفر طيار د ژوند په ليک کښې راوړې شوي دي.
۲. دا عبارت د صحيح مسلم دے.

ابوهریره وائي چې: پېغمبراکرمﷺ د خپلې مور بي بي د قبر زیارت وکړ او ورباندې وژړېدۀ او له هغه حضرت سره چې څومره اصحابان وو هغوي هم ټولو وژړل.[۱]

۱. صحیح مسلم، ټوک ۲، مخ ۲۷۱، کتاب الجنائز، باب ۳۲، حدیث ۱۰۸؛ مسند احمد، ټوک ۲، مخ ۴۴۱؛ سنن نسائی، ټوک ۴، مخ ۹۰، کتاب الجنائز؛ سنن ابن ماجه، ټوک ۱، مخ ۵۰۱، حدیث ۱۵۷۲.

په مختلفو مناسبتونو، په خپل ګران نمسي حضرت امام حسین عليه السلام باندې د پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله ژړا

۱- د ام الفضل حدیث

په مستدرک صحیحین، تاریخ ابن عساکر، مقتل خوارزمي او همداسې په نورو سني کتابونو کښې راغلي چې:[۱]

د حارث له لور ام الفضل څخه روایت کوي چې هغه د پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله خدمت ته ورغله او وي ویل: اے د خدا ے رسوله! ما بیګا ډیر بد خوب ولید! وې فرمایل: «په خوب کښې دې څه ولیدل؟» وې ویل: ډېره سخته اوګرانه خبره ده! وې فرمایل: «ووایه هغه څه دي؟» وې ویل: ومې لیدل چې ستا له مبارک بدنه یوه ټوټه جدا شوه او زما په غېږ کښې راوغورزېده! پېغمبراکرم صلی الله علیه وآله وفرمایل: «ښه

---

۱. د متن عبارت له مستدرک کتابه څخه دے.

خوب دې ليدلے دے؛ فاطمه ﷺ به انشاء الله ـ زوے زيږوي چې ستا په لمنه کښې به ځاے کوي.» [ويل شوي:] له دې پس لکه څنګه چې پېغمبراکرمﷺ فرمايلي وو، د فاطمې بي بيؑ زوے حسينؑ وزېږېد او هغه زما لمنې ته راغے. يوه ورځ د پېغمبراکرم ﷺ خدمت ته ورغلم او حسينؑ مې هغۀ ته ورکړ لږ ساعت پس يې پام حسينؑ ته شو، او لږ غلے شو ناڅاپه د پېغمبراکرمﷺ له مبارکو سترګو د باران په څير اوښکې رواني شوې! هغه وائي چې ومې ويل: اے د خداے نبيﷺ! زما مور او پلار له تا ځار شه دا څۀ وشول چې په ژړا شوې؟ وې فرمايل: «چې جبرائيل راته خبر راکړ چې زما امت به په راتلونکي نږدې وخت کښې زما دغه نمسے وژني.» ما وويل دا (حسين) به وژني؟ وې فرمايل: «هو، هغه حضرت لږه سره خاوره ما ته راکړه (چې دا د هغې زمکې خاوره ده چې حسينؑ به په کښې شهيد يږي).»

حاکم د مستدرك صحيحين ليکوال وائي چې: دا حديث د شېخېنو [بخاري او مسلم] د حديثونو په شرطونو سره

صحيح او سم دے، خو بيا يې هم دغه روايت ذکر کړے نۀ دے.[۱]

۲- د بي بي زېنب بنت جحش روايت

په تاريخ ابن عساکر، مجمع الزوائد، تاريخ ابن کثير او په نورو سني کتابونو کښې روايت شوے دے چې:[۱]

---

۱. مستدرك صحيحين، ټوک ۳، مخ ۱۷۶ او د هغه کوټلې او لنډيز په مخ ۱۷۹؛ تاريخ ابن عساکر، حديث ۲۳۱ او له همدې حديث سره په نزدې مضمون سره په حديث نمبر ۲۳۰؛ مجمع الزوائد، ټوک ۹، مخ ۱۷۹؛ مقتل خوارزمی، ټوک ۱، مخونه ۱۵۹-۱۶۲؛ تاريخ ابن اثير، ټوک ۲، مخ ۲۳۰. او په ټوک ۸، مخ ۱۹۹ کښې هم ورته اشاره شوې ده. امالی شجري، مخ ۱۸۸؛ فصول المهمة ابن صباغ مالکی، مخ ۱۴۵؛ روض النضير، ټوک ۱، مخ ۸۹؛ صواعق، مخ ۱۱۵، او په بل چاپ کښې مخ ۱۹۰. کنزالعمال، ټوک ۲، مخ ۲۲۳، مخکينې چاپ. الخصائص الکبریٰ، ټوک ۲، مخ ۱۲۵. د اهل بېتو عليهم السلام په کتابونو کښې هم، په مثير الاحزان، مخ ۸ او لهوف ابن طاوس، مخ ۲ او ۷ کښې راغلے دے.

بي بي زينب بنت جحش وائي: «يوه ورځ چې پېغمبر اکرمﷺ زما په کور کښې ؤ او ما حسينؑ چې تازه يې مَزَل زده کړې ؤ، لوبوۀ، يوه لحظه مې بل څه ته پام شو او له هغه غافله شوم، او هغه پېغمبراکرمﷺ ته ورغے، هغۀ وفرمايل: «خلاص يې پرېږده.» - ان تر دې چې زېنب وائي - بيا پيغمبراکرمﷺ لاسونه اسمان ته پورته کړل او بيا يې نمونځ شورو کړ کله چې يې نمونځ ختم کړ نو ورته مې وويل چې: اے د خدا ے رسوله! نن تا يو داسې کار وکړ چې تر اوسه مو له تاسو نۀ ؤ ليدلے؟ وې فرمايل: «جبرائيل امين ما ته راغے او ما ته يې دا خبر راکړ چې زما امت به دغه [زما نمسے] قتلوي. ومې ويل: د هغه د شهادت د ځا ے خاوره راته وښايه نو هغۀ بزرګوار د سور رنګ خاوره ما ته راکړه.[۲]

---

۱. دا عبارت د تاريخ ابن عساکر له کتاب او د هغه لنډيز د ے.

۲. تاريخ ابن عساکر، د امام حسينؑ د ژوند د حال شرح، حديث ۲۲۹؛ مجمع الزوائد، ټوک ۹، مخ ۱۸۸؛ کنز العمال، ټوک ۱۳، مخ ۱۱۲؛ ابن کثير هم په خپل تاريخ کښې، ټوک ۸،

۳- د بي بي عائشې روايت

په تاريخ ابن عساكر، مقتل خوارزمي، مجمع الزوائد او همداسې په نورو سني كتابونو كښې له ابوسلمه بن عبدالرحمن څخه روايت كوي:[1]

بي بي عائشه وائي: «پېغمبراكرمﷺ په داسې حال كښې چې حسينؑ يې په لمنه كښې ناست ؤ، جبرائيل ورته راغے او وې ويل: دا ستا زوے دے؟ وې فرمايل: «هو»، وې ويل: خو ستا امت به ډير زر – ستا له رحلت نه پس- دې وژني. د پېغمبراكرمﷺ سترګې له اوښكو ډكې شوې جبرائيل ورته عرض وكړ: كه زړۀ دې غواړي هغه زمكه چې

مخ ۱۹۹ هغه ته اشاره كړې ده. د اهل بيتؑ د منونكو په كتابونو كښې هم راغلے دے، په امالي شيخ طوسي، ټوک ۱، مخ ۳۲۳؛ مثير الاحزان، مخونه ۷ ـ ۱۰، چې هغه په آخر كښې يوه مهمه تتمه ده. او همدا رنګ په لهوف، مخونه ۷ـ۹، ام المؤمنين زينب بنت جحش د پيغمبر اكرمﷺ مېرمن ده.

۱. د خوارزمي كتاب عبارت مو راوړے دے.

ستا فرزند پکې شهيدیږي در ته دروښايم. وې فرمايل: «هو راته وښايه» جبرائيل امين هم د طف [کربلا] زمکه هغه بزرگوار ته وښايله.»

د دې حديث بل عبارت داسې هم راغلی دے چې جبرائيل امين په عراق کښې د طف زمکې ته اشاره وکړه او له هغې زمکې يې سره خاوره راواخېسته او هغه حضرت ته يې وښائله او وې ويل چې دا خاوره د هغه د قتلګاه ده.»[1]

---

۱. طبقات ابن سعد، حديث ۲۲۹؛ تاريخ ابن عساکر، شرح حال امام حسين عليه السلام، حديث ۲۲۷؛ مقتل خوارزمی، ټوک ۱، مخ ۱۵۹؛ مجمع الزوائد، ټوک ۹، مخونه ۱۸۷ او ۱۸۸؛ کنز العمال، ټوک ۱۳، مخ ۱۰۸ نوي چاپ او ټوک ۲، مخ ۲۲۳ زوړ چاپ؛ الصواعق المحرقة ابن حجر، مخ ۱۱۵؛ خصائص السيوطی، ټوک ۲، مخونه ۱۲۵ او ۱۲۲؛ جوهرة الکلام للقرة غولی، مخ ۱۱۷؛ امالی شيخ طوسی چې د شيعهؤ د مکتب کتابونه دي، ټوک ۱، مخ ۳۲۵؛ امالی شجری، مخ ۱۷۷ په تفصيل سره.

په دې حقله نور ډېر حديثونه هم شته چې د فرښتو لخوا، پېغمبراکرمﷺ ته د امام حسينؑ د شهادت خبر ورکول هم تائيدوي. لکه:

۱. له بي بي ام سلمه نه په مستدرک صحيحين، طبقات ابن سعد، تاريخ ابن عساکر او په داسې نورو سني کتابونو کښې روايت شوے دے[۱] چې راوي ويلي دي چې:

بې بې ام سلمې ماته خبر راکړ چې: «يوه شپه پېغمبر اکرمﷺ اودۀ شو او [لږ وروسته] ډېر په خفګان سره ويښ شو؛ بيا څملاستۀ او اودۀ شو او لږ وخت پس بيا په ډېر خفګان سره ويښ شو؛ بيا اودۀ شو او بيا په داسې حال کښې ويښ شو چې سره خاوره يې په لاس کښې وه او هغه يې بويوله او ښکلوله. ما ورته وويل: اے د خدا ے رسوله! دا خاوره د کوم ځا ے ده؟ وې فرمايل: «جبرائيل ماته خبر راکړ چې دې [حسينؑ] به د عراق په زمکه کښې شهيديږي. جبرائيل امين ته مې وويل: هغه زمکه چې نمسے

۱. دا عبارت د مستدرك د ے.

به مې هلته شهيديږي ماته راوښايه او دا د هغې ځمكې خاوره ده.»

حاكم وائي: دا حديث د شيخينو [بخاري او مسلم] د حديث د شرطونو په مطابق صحيح دے خو هغوي دغه حديث په خپلو كتابونو كښې ذكر كړے نۀ دے.[1]

۲. له انس بن مالک نه په مسند احمد بن حنبل، المعجم الكبير طبراني، تاريخ ابن عساكر او په نورو سني كتابونو كښې روايت نقل شوے دے چې:[2]

۱. مستدرك صحيحين، ټوک ۴، مخ ۳۹۸؛ المعجم الكبير طبراني، حديث ۵۵؛ تاريخ ابن عساكر، حديث ۲۱۹؛ طبقات ابن سعد، تحقيق او خپور كړے، عبدالعزيز طباطبائى، مخونه ۴۲ـ۴۴، حديث ۲۲۸؛ تاريخ الاسلام ذهبى، ټوک ۳، مخ ۱۱؛ سير اعلام النبلاء، ټوک ۳، مخونه ۱۹۴ و ۱۹۵؛ مقتل خوارزمى، ټوک ۱، مخونه ۱۵۸ او ۱۵۹؛ ذخائر العقبىٰ، محب الطبرى، مخونه ۱۴۸ او ۱۴۹؛ تاريخ ابن كثير، ټوک ۲، مخ ۲۳۰؛ كنز العمال، متقى، ټوک ۱۲، مخ ۲۲۲.

۲. دا عبارت د مسند احمد بن حنبل كتاب دے.

انس بن مالک وائي: د قطر په نوم يوې فرښتې له الله تعالیٰ اجازه واخېسته چې د پېغمبراکرمﷺ ديدار ته راشي؛ نو پاک الله ورته اجازه ورکړه نو هغه فرښته په داسې ورځ د پېغمبراکرمﷺ خدمت ته راغله چې هغه حضرت د بي بي ام سلمې په کور کښې ؤ. پېغمبراکرمﷺ بي بي ام سلمې ته وفرمايل: «خيال کوه چې زمونږ مجلس ته رانۀ شي.» په داسې حال کښې چې هغه بي بي په دروازه کښې ولاړه وه ناڅاپه حسېن بن عليؑ راغے هغۀ دروازه خلاصه کړه او راننوت پېغمبر اکرمﷺ هم هغه راونيوۀ او ښکلوۀ يې نو هغې فرښتې ورته وويل: ايا دا ماشوم په تا ګران او درته خوږ دے؟ وې فرمايل: «هو.»

وې ويل: ستا امت به ډېر زر دې وژني! که غواړې نو هغه ځاے درښودلے شم چې په کوم ځاے کښې به دې شهيدېږي؟ وې فرمايل: «هو، غواړم.» نو وې ويل: هغې فرښتې له هغه ځايه چې دې پکښې شهيدېږي يو موټے خاوره رواخېسته او هغه حضرت ته يې وښائله، او پس له دې يې د هغې زمکې لږ شان ريګ يا سرې خاورې راوړې.

چې ام سلمي هغه رواخېستې او په يو رومال کښې يې سنبالې کړې د حديث رواي، ثابت، وائي: مونږ۔ هغه وخت ويل چې دا خاوره د کربلا ده![1]

۱. مسند احمد بن حنبل، ټوک ۳، مخونه ۲۴۲ او ۲۶۵؛ تاريخ ابن عساکر، د امام حسين عليه السلام د ژوند د حال په شرح کښې، حديث ۲۱۵ ـ ۲۱۷ او هغه په خپل تهذيب تاريخ کښې، ټوک ۴، مخ ۳۲۵؛ معجم الکبير طبرانی، د امام حسين عليه السلام د ژوند حال په شرح کښې، حديث ۴۷؛ مقتل خوارزمی، ټوک ۱، مخونه ۱۲۰ و ۱۲۲؛ تاريخ الاسلام ذهبی، ج ۳، مخ ۱۰؛ سير اعلام النبلاء، ټوک ۳، مخ ۱۹۴؛ ذخائر العقبیٰ، مخونه ۱۴۲و۱۴۷؛ مجمع الزوائد، ټوک ۹، مخونه ۱۸۷ و ۱۹۰، په يو بل سند سره؛ تاريخ ابن کثير، باب الاخبار بمقتل الحسين، ټوک ۶، مخ ۲۲۹ چې په هغۀ کښې داسې عبارت ذکر شوے دے: «مونږ تل دا خبره اوريده چې هغه به په کربلا کښې شهيديږي.» او ټوک ۸، مخ ۱۹۹؛ کنز العمال، ټوک ۱۲، مخ ۲۶۶. الصواعق المحرقه؛ ابن حجر، مخ ۱۱۵؛ الدلائل ابی‌نعيم، ټوک ۳، مخ ۲۰۲؛ الروض النضير، ټوک ۱، مخ ۱۹۲؛ المواهب المدنية قسطلانی، ټوک

هغه روايتونه چې وائي پېغمبراكرم خلق له ژړا منعې كول او د هغو روايتونو علت

په صحيح مسلم او سنن نسائي كښې له عبدالله څخه روايت راغلے دے چې: بي بي حفصې د خپل پلار (دويم خليفه) په بيمارۍ وژړيده. پلار ورته وويل: لورې صبر وكړه! ايا تا ته پته نشته چې پېغمبراكرمﷺ فرمايلي دي چې: «مړے د خپلو خپلوانو د ژړا په وجه په عذاب كښې وي (يعني ورته تكليف رسي)»؟[1]

په بل روايت كښې داسې راغلي دي:

۲، مخ ۱۹۵؛ خصائص سيوطی، ټوک ۲، مخ ۲۵؛ موارد الضمآن بزوائد صحيح ابن حبان، ابوبكر هيتمی، مخ ۵۵۴. د اهل بيتعليهم‌السلام د مكتب د پيروكارو په كتابونوكښې هم، امالی شيخ طوسی [تولد/ ۴۲۰ هجری]، ټوک ۱، مخ ۲۲۱ چې په هغه كښې عبارت داسې دے: «له ملائيكو څخه يوه لويه ملائېكه....»

۱. صحيح مسلم، ټوک ۲، مخ ۶۳۹، كتاب الجنائز، باب الميت يعذب ببكاء اهله عليه؛ سنن نسائی، ټوک ۴، مخ ۱۸، كتاب الجنائز، باب النهی عن البكاء علی الميت.

عمر وويل: چې پېغمبراکرمﷺ وفرمايل:«مړے پﻪ قبر کښې د خپلو خپلوانو د ژړا پﻪ وجه عذاب ويني.»[1]

او پﻪ بل روايت کښې داسې راغلي دي:

عبداللّه بن عمر وائي: کله چې مې پلار ژوبل شو نو بې هوشه شو نو د بې هوشۍ پﻪ حال کښې دا گومان وشو چې که مړ دے نو ورباندې ژړا او وير وشو. کله چې پﻪ هوش کښې راغے وې ويل: آيا تاسو ته پته نشته چې پېغمبراکرمﷺ فرمايلي دي: «چې مړے د ژونديو کسانو د ژړا له امله عذاب ويني.»[2]

د حديث پﻪ حقله د بي بي عائشې سپيناوے او وضاحت او د خليفه او د هغۀ د زوی غلطي لرې کول

---

۱. صحيح مسلم، ټوک ۲، مخ ۲۳۹؛ صحيح ترمذی، ټوک ۴، مخ ۲۲۲، کتاب الجنائز، باب ۲۴؛ سنن ابن ماجه، ټوک ۱، مخ ۵۰۸، کتاب الجنائز، باب الميت يعذب بما نيح عليه.

۲. صحيح مسلم، ټوک ۲، مخ ۲۳۹؛ سنن نسائی، ټوک ۴، مخ ۱۸.

په صحيح بخاري، صحيح مسلم او سنن نسائي کښې روايت شوے دے چې:

ابن عباس وائي: کله چې مدينې ته ورسېدم، نو دغه وخت چې لا د دويم خليفه حکومت ټينګ او مضبوط شوے نۀ ؤ چې ګوزار يې وخوړۀ او ژوبل شو نو صهيب يې سر ته راغے او چغې يې وهلې چې وئ زما وروره ! وئ زما ملګريه!. خليفه ورته وويل: آيا ته خبر نه يې او اوريدلي دې نۀ دي چې پېغمبراکرمﷺ وفرمايل: «مړے د خپلوانو د ژړا ګانو په خاطر عذاب ويني.»؟

ابن عباس وائي: زۀ پاڅېدم اود بي بي عائشې خدمت ته ورغلم او هغه څه چې تېر شوي وو هغې ته مې بيان کړل.بي بي وويل: نه په خدا ے قسم! رسول اللهﷺ هيڅ کله داسې نه دي فرمايلي چې: «مړے د بل چا د ژړا له امله عذابيږي.» بلکه هغه حضرت فرمايلي دي چې:

«إنَّ الكافِرَ يَزيدُه اللّهُ بِبُكاء أَهلِهِ عذاباً وَ انَّ اللّه لَهُو أضْحك و أبْكى، ولا تزر وازرة وِزْرَ اُخرى.»

خدا ے تعالیٰ کافران د خپلوانو د ژړا له امله زيات عذابوي او يوازې خدا ے دے چې خندول او ژړول د هغه په اختيار کښې دي او څوک د بل کس د ګناه سزا او بوج نه اخلي.

قاسم بن محمد وائي: کله چې د خليفه او د هغهٔ د زوے خبرې بي بي عائشې ته ورسيدې نو هغې وويل چې تاسو ما ته د داسې کسانو په هکله خبر راکړ چې نه هغوي دروغ وائي او نه بل څوک تکذيبوي، خو [په هر حال] د انسان غوږونه خطا کولې شي.[1]

---

۱. صحيح مسلم، کتاب الجنائز، باب ۹، حديث۲۲ و۲۳ صحيح بخاري، کتاب الجنائز، باب يعذب الميت ببکاء اهله عليه، ټوک ۱، مخونه ۱۵۵ او ۱۵۲؛ سنن نسائی، ټوک ۴، مخ ۱۸، کتاب الجنائز، باب النياحة على الميت؛ الاجابة لا يراد ما استدرکته عائشه على الصحابة، زرکشی، مخ ۸۲، باب استدراکها على عمر بن الخطاب.

په صحیح مسلم، صحیح بخاري، سنن ترمذي او موطأ امام مالك کښې روایت دے چې:

هشام بن عروه له خپل پلاره نقلوي چې وائي: د بي بي عائشې څنګ ته ناست وُم وویل شو چې د خلیفه زوے ویلي دي چې: «مړے د خپلوانو د ژړا په خاطر عذابیږي.» بي بي وویل: «خداے دې ابا عبدالرحمن وبخښي، یو څه یې اوریدلي دي خو ښهٔ پرې پوهـ شوے نهٔ دے، [قصه داسې وه چې:] د یو یهودي جنازه په داسې حال کښې چې ورباندې ژړاکیدا د پیغمبراکرمﷺ څنګ ته تېره شوه نو هغه حضرت هغوي ته په خطاب کښې وفرمایل چې: «تاسو ژړاکوئ او د دهٔ عذاب لا سختیږي.»[1]

---

۱. صحیح مسلم، کتاب الجنائز، باب ۹، حدیث ۲۵؛ صحیح بخاري، ټوک ۱، مخ ۱۵۲، کتاب الجنائز، باب المیت یعذب ببکاء بعض اهله؛ صحیح ترمذی، کتاب الجنائز، باب ۲۵، ټوک ۴، مخونه ۲۲۲و۲۲۷؛ موطأ مالك، ټوک ۱، مخ ۲۳۴، کتاب الجنائز، باب النهی عن البکاء علی المیت.

امام نووی [وفات ۶۷۶ هجری] په شرح صحیح مسلم کښې، د هغو روایتونو په حقله چې له ژړا څخه د منعې کولو متعلق له پیغمبراکرمﷺ څخه راغلي داسې وائي: دا روایتونه یوازې له عمر او د هغهٔ له زوے عبدالله څخه نقل شوي دي او ام المومنین له داسې حدیثونو انکار کوي او دا یې د هغوي هېره او غلطي ګڼلې ده او بي بي عائشه وائي چې دا حدیثونه له پیغمبراکرمﷺ څخه نقل شوي نهٔ دي.[1]

له ژړا نه د عمر په منعې کولو د پیغمبراکرمﷺ نهي کول

په سنن نسائي، سنن ابن ماجه او مسند احمد بن حنبل کښې روایت شوے دے چې:[2] سلمه بن ازرق وائي: وامې ورېدل چې ابوهرېره وویل: د پیغمبراکرمﷺ یو خپل کس په حق ورسید، ښځې راټولې شوې او په هغهٔ یې ژړا شروع کړه عمر بن خطاب پاڅېد او هغوي یې له ژړا منعې کړې او

---

۱. شرح صحیح مسلم، الامام النووی، ټوک ۶، مخ ۲۲۸، کتاب الجنائز.
۲. د نسایې کتاب عبارت مو راوړی.

هغوی يې پاڅولې چې پېغمبراکرمﷺ وفرمايل: اے عمره! دوي په خپل حال پرېږده د دوي سترګې له اوښکو ډکې او زړونه يې غمجن او مصيبت يې تازه دے.»[1]

په مسند احمد بن حنبل کښې له وهب بن کيسان چې هغه يې له محمد بن عمرو روايت کوي چې:

سلمة بن ازرق له عبدالله بن عمر سره په بازار کښې ناست ؤ چې څو کسانو يوه جنازه تېره کړه او ورباندې يې ژړاکوله. دغه کار د عبدالله بن عمر خوښ نۀ شو او هغو يې منعې کړل. سلمة بن ازرق هغۀ ته وويل چې داسې مه کوه! ځکه چې زۀ په خپله ګواه يم او له ابو هرېره مې اوريدلي دي چې د مروان يوه خپله مړه شوې وه او مروان هغه ښځې له کوره وباسلې چې کومو ژړا کوله نو ابو هرېره چې له جنازې سره

---

۱. سنن نسائی، ټوک ۲، مخ ۱۹، باب الرخصة فی البکاء علی الميت؛ مسند احمد، ټوک ۲، مخونه ۲۷۳، ۱۱۰، ۴۰۸ و۴۴۴؛ سنن ابن ماجه، ټوک ۱، مخ ۵۰۵، کتاب الجنائز، باب ما جاء فی البکاء علی الميت، حديث ۱۵۸۷.

ولاړ ؤ وويل چې: اے ابا عبدالملك! هغوي په خپل حال پريږده، ځکه چې يوه ورځ مو وليدل چې يوه جنازه يې د پېغمبراکرمﷺ څنګ ته تېره کړه. زۀ او عمر بن خطاب هم له پېغمبراکرمﷺ سره وو عمر وغوښتل چې هغه ښځې چې له جنازې سره ژاړې وشړي خو پېغمبراکرمﷺ وفرمايل: د خطاب زويه! هغوي په خپل حال پرېږده د هغوي زړونه داغدار، سترګې يې ژړېدلې او غم يې تازه دے.»[1]

د روايتونو جاج او د هغو نتيجه

د وړومبۍ برخې روايتونو دا ثابته کړه چې: په هغه کس چې د ځنکندن په حال کښې (محتضر) وي او يا هغه څوک چې مړ شوے وي او هم دا رنګ د مړو په قبرونو که هغه شهيدان وي او که غېر شهيدان ژړا کول روا دي او همدغه د پېغمبراکرمﷺ سيرت دے.

۱. مسند احمد بن حنبل، ټوک ۲، مخونه ۲۷۳ و ۴۰۸ او په همدې مضمون سره نږدې په ۳۳۳ مخ کښې.

د دويمې برخې روايتونو دا ثابته کړه چې: پېغمبراکرمﷺ په ځلونو د خپل شهيد نمسي [امامحسينؑ] لپاره وژړېدۀ، او د دا ډول ژړا په اثبات سره چې هغه حضرت په حضرت امام حسينؑ وژړېدۀ دا برخه هم له وړومبۍ برخې سره يوځاے کيږي او سمون ورسره خوري او دا کار هم د پېغمبراکرمﷺ له سيرت څخه ګڼل کيږي.

د دريمې برخې روايتونو دا ثابته کړه چې: په مړي د ژړا نهي کوونکي روايتونه،يوازې دويم خليفه او د هغۀ زوے عبدالله نقل کړي دي چې ام المؤمنين بي بي عائشې په خپل استدراک او وضاحت کښې وويل چې: «خداے دې ابا عبدالرحمن وبخښې چې يو څه يې اوريدلي دي خو ښه ورباندې نه دے پوه شوے» او هم دا رنګ د نورو صحابهٔ وويناوې لکه: ابوهرېره او ابن عباس چې د دې موضوع په اړه يې خبرې کړې دي، مونږ له دې ټولو خبرو دا تر لاسه کوو چې:

هغه څه چې دويم خليفه او د هغهٔ زوے عبدالله «په مړي له ژړا کولو څخه د پېغمبراکرمﷺ منعې کول» روايت کړے دے خطا او غلطي ده.

له همدې امله په هغه چا ژړېدل چې د مرګ په حال کښې وي يا په هغه کس ژړېدل چې مړ شوے وي، او د مړي په قبر ژړېدل د پېغمبراکرمﷺ له سنت او سيرت څخه دي. نو په امام حسینؑ باندې ژړا کول هم، د پېغمبر اکرمﷺ له سنتو او سيرته پيروي ده.

﴿والحمدُ لله رَبّ اللعالَمِينْ﴾